

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Historia da Radio, a Televisión e a Multimedia		Código	616G01002
Titulación	Grao en Comunicación Audiovisual			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	González Neira, Ana María	Correo electrónico	ana.gneira@udc.es	
Profesorado	González Neira, Ana María	Correo electrónico	ana.gneira@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Explicaránse os principais fitos históricos da televisión, a radio, o multimedia e os videoxogos desde o seu nacemento. Xunto cos avances destes medios a nivel mundial, farase fincapé na súa evolución en España e en Galicia e nos principais programas da televisión desde a súa orixe.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A4	Investigar e analízala comunicación audiovisual.
A5	Coñecer as teorías e a historia da comunicación audiovisual.
A6	Coñecer o sector audiovisual: a oferta e as audiencias.
A7	Coñecer as técnicas de creación e produción audiovisual.
A10	Coñecer o marco legal e deontolóxico.
A11	Coñecer as metodoloxías de investigación e análise.
B2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dun xeito profesional e posúan as competencias que adoitan amosarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que acheguen unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B5	Que os estudantes desenvolven aquelas habilidades de aprendizaxe precisas para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B6	Expresarse correctamente tanto de xeito oral como escrito en linguas oficiais da comunidade autónoma
B7	
B8	Empregar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) precisas para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
B9	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida e solidaria capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e imprimir solución baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C1	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C2	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C4	Valorar a importancia que ten a investigación, innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer a evolución histórica dos formatos televisivos, radiofónicos e do multimedia nacionais e internacionais desde un punto de vista tecnolóxico e de formatos.		A5 A7 A10	B8

Coñecelo sector audiovisual: a oferta e as audiencias	A4 A6 A11		
Aprender a realizar análises críticos		B3 B7 B9	
Aprender a traballar en grupo		B5	
Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.		B2 B5	C2 C4
Expresarse correctamente		B2 B6 B7	C1

Contidos	
Temas	Subtemas
1. A radio. Das orixes á idade de ouro.	Primeiros pasos As primeiras emisoras de radio A programación na 'idade de ouro' do medio
2. A guerra e a súas repercusións	A radio na Guerra Civil española A radio na Guerra Mundial O contexto da radio post-bélico
3. A radio na segunda metade do s. XX	Principais avances técnicos Un novo concepto de radiodifusión
4. Da imaxe en movemento á televisión	Os precedentes As primeiras emisións
5. Os sistemas televisivos nacionais. Eclósion e regularización	A expansión da televisión no mundo Regularización dos sistemas televisivos
6. A segunda época da televisión	A televisión total Liberalización A televisión líquida
7. Multimedia	Da memoria artificial á colectiva
8. Os videoxogos	Unha aproximación histórica

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A5 A6 A7 A10	18	0	18
Proba obxectiva	A5 A6 B2 B3 B5	8	48	56
Discusión dirixida	A4 B5 B6 B7 B8 C1	14	14	28
Actividades iniciais	A4	2	0	2
Investigación (Proxecto de investigación)	A11 B2 B3 B5 B8 B9 C2 C4	5	40	45
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposicións teóricas que irán acompañadas de contidos audiovisuais sobre cada un dos temas concretos.
Proba obxectiva	Examen de preguntas teóricas.

Discusión dirixida	Prácticas en grupo nas que basándose nunha serie de fragmentos de carácter audiovisual, realízase unha actividade de reflexión que levará a un posterior debate.
Actividades iniciais	Explicación inicial da asignatura e do calendario
Investigación (Proxecto de investigación)	Traballo de investigación en grupo (4-5 persoas) que versará sobre a historia da radio, a televisión e o multimedia a partir dunha lista pechada de temas. Hacia o final do curso realízase unha exposición do traballo feito, duns 20 minutos e posteriormente haberá un debate sobre o exposto.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Investigación (Proxecto de investigación) Discusión dirixida	Os traballos de investigación e os debates de grupo estarán polo profesor.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Investigación (Proxecto de investigación)	A11 B2 B3 B5 B8 B9 C2 C4	Traballo de investigación con exposición en clase sobre algún aspecto da evolución histórica da radio ou a televisión. O tema será acordado coa docente. Valorarase o contido, redacción, orixinalidade e a exposición.	20
Proba obxectiva	A5 A6 B2 B3 B5	Exames sobre o contido da materia. Para aprobar a asignatura é preciso superar estes exames.	60
Discusión dirixida	A4 B5 B6 B7 B8 C1	Valorarase a participación activa dos alumnos nestas clases.	20

Observacións avaliación
- No traballo de investigación calquer fragmento superior a unha frase que non sexa orixinal suporá un 0 nesta parte para todo o grupo.   - Para aprobar a materia é necesario ter superadas as probas sobre o contido teórico da asignatura.   - Unha falta de ortografía suporá a anulación do traballo/exame onde se cometa.   - Na oportunidade de xullo non se gardarán as notas dos parciais realizados e o alumno realizará toda a proba. Manterase a mesma porcentaxe de avaliación que na de xaneiro. No caso daqueles alumnos que non foran ás clases, a porcentaxe de avaliación será 40% proxecto de investigación e 60% proba obxectiva.

Fontes de información	
Bibliografía básica	- FAUS BELAU, A. (1995). LA ERA AUDIOVISUAL. HISTORIA DE LOS PRIMEROS CIENTOS AÑOS DE LA RADIO Y LA TELEVISIÓN. ED. INTERNACIONALES UNIVERSITARIAS Palacio, M., Historia de la TV en España. Barcelona: Gedisa, 2001.

Bibliografía complementaria	- BIGNELL, S. FICKERS, A., (2008). A EUROPEAN TELEVISION HISTORY. WILEY-BLACKWELL - GOMERY, D. (2008). A HISTORY OF BROADCASTING IN THE UNITED STATES. BLACKWELL - BRIGGS & BURKE (2002). DE GUTENBERG A INTERNET. UNA HISTORIA SOCIAL DE LOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN. TAURUS - FAUS BELAU, A. (2007). LA RADIO EN ESPAÑA (1896-1977). SANTILLANA Albert, P., Tudesq, A-J., Historia de la radio y la televisión. México: FCE, 2001. Álvarez Berciano, R., La comedia enlatada. Barcelona: Gedisa, 1999. Balsebre, A., Historia de la radio en España. Vol I y II. Madrid: Cátedra, 2001. Bustamante, E., Historia de la Radio y la Televisión en España. Barcelona: Gedisa, 2013. Carmona, L.M., Diccionario de las series españolas de televisión. Granada: Lozano, 2009. Carreras, N., TVE en sus inicios. Madrid: Fragua, 2012. Cascajosa, C. La cultura de las series. Barcelona: Laertes, 2015. Cascajosa, C., Prime time: las mejores series de televisión americanas. Madrid: Calamar, 2005. Cascajosa, C. (ed.), La caja lista: televisión norteamericana de culto. Barcelona: Laertes, 2007. Cendán Fraga, A. A televisión en Galicia. Santiago: Lea, 1998. De la Torre, T., Historia de las series. Barcelona: Roca editorial 2016. Díaz, L., 50 años de TVE. Madrid: Alianza, 2006. Diego, P., La ficción en la pequeña pantalla. Cincuenta años de series en España. Navarra: Eunsas, 2010. Faus Belau, A., La radio en España (1896-1977). Taurus: Madrid, 2007. Fernández Hermana, L. A., Historia viva de internet. Barcelona: UOC, 2011. Fernández Sande, M., Los orígenes de la Radio en España. Madrid: Fragua, 2006. Flichy, P., Una historia de la comunicación moderna. México: Gili, 1993. García de Castro, M., La ficción televisiva popular. Barcelona: Gedisa, 2002. Georges, F., La historia de Nintendo. Sevilla: Héroes de papel, 2015. González Fierro Santis, J. M., Mena, J. L., Las mejores series de la historia de la televisión. Madrid: Cacitel, 2008. Grandío, M., Adictos a las series. Barcelona: UOC, 2016. Isaacson, W., Los innovadores. Barcelona: Debate, 2014. Íñigo, J. M. La tele que fuimos. Del Un, dos, tres a la telebasura. Barcelona: Ediciones B, 2013. Lejarza, M. Gómez, S., Televisores cuadrados, ideas redondas. Madrid: Temas de hoy, 2013. López, F., Cueto Asín, E., George, D., Historias de la pequeña pantalla. Madrid: Vervuert, 2009. Martínez Cantudo, R., La generación que cambió la historia del videojuego. Madrid: Síntesis, 2015. Medina, M., Series de televisión. Pamplona: Eunsas, 2008. Mendibil, A. España en serie. Madrid: Santillana, 2013. Newman, M., Levine, E., Legitimizing television. New York: Routledge, 2012. O'Donnell, V., Television criticism. Sage, 2016. Orozco Galindo, J. Radio Nacional de España. Nacida para ganar una guerra. Madrid: Manuscritos, 2009. Orozco, G. (coord.), Historias de la televisión en América Latina. Barcelona: Gedisa, 2002. Palacio, M., La televisión durante la Transición española. Madrid: Cátedra, 2012. Palacio, M. (ed.), Las cosas que hemos visto. 50 años y más de TVE. Madrid: Artegraf, 2006. Planells, A., Videojuegos y mundos de ficción. De Super Mario a Portal. Madrid: Cátedra, 2015. Puyal, A., Arte y radiovisión. Madrid: UCM, 2009. Rodríguez Herrera, D., Ceros y unos. La increíble historia de la informática, internet y los videojuegos. Madrid: Ciudadela libros, 2011. Rueda Laffond, J. C., Coronado Ruiz, C., La mirada televisiva. Ficción y representación histórica en España. Madrid: Fragua, 2009. Rueda Laffond, J. C., Chicharro Merayo, M. La televisión en España (1956-2006). Política, consumo y cultura televisiva. Madrid: Fragua 2006. Ruiz del Olmo, F., Orígenes de la televisión en España. Málaga: Servicio de Publicaciones, 1997. Sánchez Noriega, J. L., Historia del cine. Madrid: Alianza Editorial, 2006. Sempere, A., Locos por la tele. Alicante: ECU, 2005. Smith, P. J., Television in Spain. From Franco to Almodóvar. Woodbridge: Tamesis, 2006. Wyver, J., La imagen en movimiento. Valencia: IVAECM, 1992. Van Burnham, Supercade, a visual history of videogame age 1971-1984. MIT Press, 2001. Verón, E. Escudero, L., Telenovela, ficción popular y mutaciones culturales. Barcelona: Gedisa, 1997. VVAA., Vírgenes catódicas, putas recalcitrantes. Basauri: Txalaparta, 2015. VVAA., Yo soy más de series. Granada: Esdrújula, 2015. VVAA., Galicia pola radio. A historia falada 1933-2008. Santiago: Bolanda, 2011. VVAA., Lo que vendría a ser la televisión en España. Barcelona: Planeta, 2011. VVAA., Detrás de la cámara. Historia de la televisión y de sus cincuenta años en España. Madrid: Colegio oficial de Ingenieros en Telecomunicaciones, 2008.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Comunicación e industrias culturais/616G01009

Materias que continúan o temario

Historia do cine e da animación/616G01006

Sector audiovisual/616G01007

Observacións

Recoméndase utilizar a plataforma Moodle onde a docente colgará material da asignatura.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías